

**MŪSŲ VAIKAI, ANŪKAI-
SLA ATEITIES KŪRĖJAI!
IRAŠYKIME Į SUSIVIENIJIMĄ.**

Tėvynė

**SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS**

307 WEST 30th STREET, NEW YORK, N.Y. 10001

NO. 2 VOL. LXXXII, 1994-VASARIS-FEBRUARY

THE OLDEST EXISTING LITHUANIAN NEWSPAPER WORLD-WIDE

Sausio 9 dieną sukanka 50 metų nuo paskutinio
prieškarinės Lietuvos prezidento Antano Smetonos mirties.

**VASARIO 16 DIENOS MINTIMIS GYVENDAMI, PRISIMINKIME LIETUVOS
PREZIDENTO ANTANO SMETONOS KALBĄ, PASAKYTĄ PIRMAJAME
PASAULIO LIETUVIŲ KONGRESE-1935 M. RUGPJŪCIO 11D.**

Mielieji užsienių lietuviai, svečiai ir viešnios, sveiki at-
vykę tėvynėn Lietuvon!

Šis kongresas yra istoringos reikšmės: jis yra pirmas, jis
deda pastovius pamatus visų kraštų lietuviams bendradar-
biauti. Kaip visos tautos, taip ir mūsų krašte yra juk pasklidusi
per visą pasaulį. Šiandien visi nori išlaikyti tautiškumą ne tik
savo valstybės ribose, bet ir toli už jų. Kai didžiosios tautos,
kaip vokiečiai, italai, lenkai ir kiti, rūpinasi, kad nepakriktų
jų tautiečiai, kurie yra užsieniuose, tai ką bekalbėti apie ma-
žas tautas, kaip lietuviai, kuriems buvo likimo lemta sutirpti
ligi kelių milijonų skaičiaus. Praradę begales savo žmonių
svetimiesiems, įsimanusių tarnauti svetimiams idealams, jie
bent dabar turi sukrusti. Šiam visuotiniam kongresui vado-
vauja kaip tik mintis glaudžiau telktis draugėn ir stipriau lai-
kytis iš vieno, kad mūsų nedidelės pajėgos veltui nežūtų sve-
timiuose kraštuose...

...Sava valdžia valdo kraštą, savo kalba
vartojama visur, visuomenės ir vyriausybės įstaigose. Vietoje
rusiškų mokyklų, kurių šimtais buvo skaitoma, — tūkstančiai
lietuviškų mokyklų, vietoje rusų mokytojų, tūkstančiai lietu-
vių mokytojų. Jaunimas auklėjamas saviškai, tautiškai. Vie-
toje rūkų, pro kuriuos tekdamo aušrininkams ir varpininkams
žvalgytis saulės švintant, matome skaisčią, pilną vilties ateitį.
Šviesią, blaivią gadinę turime. Kiek daug per tą keliolika
metų padaryta, kai mūsų tėvynė tapo nepriklausoma!

Juk iš visai menkų pajėgų teko Lietuvai kurtis, gaivintis
ir statyti sugriautas gyvenimas. Pradžioje stigo jai prašvitu-
sių žmonių, apmokytos kariuomenės, stigo šiokių ar tokių
lėšų steigti valstybės prietaisų. Bet tas stiglus, kaip matote,
buvo užpildytas, daug kas sukurta beveik iš nieko ir valstybiš-
kai sutvarkyta. Visur matyti sveikų atgimstančios tautos žy-
mių...

...Daug, labai daug paramos sulauk-
davome iš užsieniečių lietuvių mes, palikę savo gimtajame
krašte. Nepamiršdavo jie nei savo giminių, nei savo pažista-
mųjų ir siųsdavo jiems sunkiai uždirbto skatiko. Niekumet
jie nepamiršdavo savo nuvargusios motinos Lietuvos. Ir kai
užgriuvo Didysis Karas, užsienio lietuviai suskato gelbėti Lie-
tuvą kas kaip galėdami. Gražiai jau tada jie suprato, kad vie-
nybėje galybė.

Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarai Lietuvos Respublikos pašto ženkle. Romual-
do Kiseliaus nuotr.

Dr. Vytautas Dargis

PREZIDENTO PARAŠTEJE

Mieli Sesės ir Broliai, SLA nariai!
Kreipiuosi į Jus sveikindamas su 76-ja
Vasario 16-tosios sukaktimi, bet taip
pat visus prašau neužmiršti ir didingos
Kovo 11-tosios! 50 metų okupuota
lietuvių tauta garbingai nusimetė
krūvinųjų budelių jungą ir vėl pakilo
į laisvą gyvenimą ir pilną
Nepriklausomybę. Mes lenkiame savo
galvas prieš tuos tautos didvyrius,
kurie su ginklu rankose žuvo už
Lietuvos laisvę, ir jų lavonai budeliu
buvo sumesti turgaviečių aikštėse.
Šitas nuožmus Lietuvių Tautos
genocidas nepraeis be tinkamo teisinio
atsiskaitymo! Mes, išsivijoje gyvenanti
tautos dalis, dvasiniai kentėjome ir
širdingai užjautėme raudonųjų budelių
tolimon šiaurėn, Sibiran išstentus-sesės
ir brolius lietuvius, kur daug jų žuvo
žiauria mirtimi. Kiek galėdami, mes
stengėmės jiems padėti. Tad švęsdami
abi labai reikšmingas Sukaktis,
neužmirškime tuos pilkuosius tautos
didvyrius, kurie ne skambiomis
kalbomis ir ne pigiu tariamo

patriotizmo demonstravimu
(prisiminkime tik kai kuriuos mūsųose
rengtus minėjimus), bet kančiomis ir
mirtimi patvirtino Lietuvos
Nepriklausomybę. Susivienijimas
Lietuvių Amerikoje visą laiką, nuo
1886-ųjų įsisteigimo metų, per visą 108
metų veiklos istoriją, gyveno ir
rūpinosi Lietuvos reikalais. Ir jų
leidžiamam organui buvo parinktas
simbolinis vardas-"TEVYNĖ".
Susivienijimas pirmasis įsteigė
"LIETUVOS NEPRIGULMYBĖS FONDA",
su šūkiu "Lai bus laisva Lietuva". Visi
sutartinai reikalaujame Karaliaučiaus
su Mažąja Lietuva prijungimo prie
Didžiosios Lietuvos kamieno. Mes
tikimės, kad teisingai ir teisiškai bus
susitvarkyta su visais lietuvių tautos
budeliais ir žudikais, prisidėjusiems
prie nematyti žiauraus genocido. Kaip
žinome, SLA eilėse yra įvairių politinių,
ideologinių, konfesinių pažiūrų narių.
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje visą
laiką buvo uolioje lietuvių sargyboje,
ir dabar jis yra labai
reikalingas, kad visi susijunktume jo
eilėse ir bendrai veikdami daugiau
galėtumėm padėti Tėvynei Lietuvai jos
varguose. 4 milijonų tauta negali
skaldytis ir tuščiai eikvoti taip brangią
lietuvišką energiją. SLA garbusis buvęs
prezidentas Povilas Dargis apibūdino
Susivienijimą, kaip „lojaliai Lietuvos
respubliką, laisvę kvėpuojančioje
Amerikos jūroje." Nepasąskime
svetimybe, bet išlaikydami tiesų
lietuvių amerikiečio charakterį,
dirbkime visomis jėgomis Lietuvos ir
Amerikos gerovei, kad Vasario 16-ji ir
Kovo 11-ji spindėtų nemirštama šviesa
žmonijos istorijoje!

Jūsų

Dr. Vytautas P. Dargis

Tėvynė

ORGAN of
Lithuanian Alliance of America
(ISSN 0040-4071)

THE OLDEST EXISTING LITHUANIAN NEWSPAPER WORLD-WIDE

Published monthly except July and August
307 West 30th St., New York, N.Y. 10001
Tel. (212) 563-2210

REDAKTORIUS VYTAUTAS KASNIŪNAS
EDITOR
GENEVIEVE MEILIŪNAS, MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00

Entered as Second Class Matter November 18, 1910, at the Post Office at New York, N.Y., under the Act of March 8, 1878.

"TĖVYNĖ" EDITOR FAX: 219-874-4349

NUO SEIMO

VYTAUTAS KASNIUNAS

IKI SEIMO

VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS DIENOS DVASIA

**IŠSILIEJO BALTIJOS KELYJE, SU LAISVĖS HEROJAIS
PASITIKO KOVO VIENULIKTAJĄ, SKAMBANT
PRIESAIKOS ŽODŽIAMS, KAI VISA TAUTA PASIŽADĖJO
SIELOSE SUKAUPPTAIS GRAŽIAUSIAIS DEIMANTAIS
PUOŠTI TĖVYNĖS MEILĘ.**

Ilgų amžių keliuose keliavusi Vasario Šešioliktos dienos istorija savo šventei lyg išmastytai pasirinko (Lietuvos tarybos nutarimas) dieną, kad ir gamta įprasminėtų jos išgyventus laikus. Buvo labai audringų to mėnesio dienų su supustytais sniego kalnais, buvo ir ankstyvų žiemos saulėtų dienų, neišpasakytų šalčių, kurie kaleno dantis.

Tą dieną išgyvename savitai, išskirtinai pasižyminčiomis savomis ypatybėmis. Kartais iš tėvų paveldėtomis, mokyklose išauklėtomis ar gyvenimo iššauktomis ir užgrūdintomis. Man paliko neužmirštamą prisiminimą iš nepriklausomybės kovų, kai Joniškio miestelyje siaučiant bermontininkams tėvas, uždaręs langines, užgesinęs šviesą, vakare sukviėtė visus keturis vaikus ir mokė dainuoti Lietuvos himną. Mama skendo ašarose, nes tėvelis tą naktį išėjo padėti savanoriams.

Mano klasės auklėtoja Skėterytė mums dažnai kartodavo: "Jūs turite būti kilnūs lietuviai, taurūs tėvynės mylėtojai ir gynėjai!" Širdyse augome didvyriais, kai minėdavome liūdnas metines spalio 9 d., kai buvo okupuotas Vilnius.

Kaip klasės auklėtoja ji skirdavo kelias valandas Vasario Šešioliktos dienos minėjimui. Po visos Vasario Šešioliktos dienos minėjimo programos, po kelių dienų ji paskirdavo paskutinę pamoką parašyti savo išgyvenimus Nepriklausomybės šventės minėjimo dieną. Aš tada parašiau temą: "Tu, Vasario Šešioliktoji, esi mūsų ašara, ežerais ir upėmis išsiliejusi". Rašinys mokytojai labai patiko ir į "oratorius" pakėlė, pelniau klasės dienraščio vyr. redaktoriaus titulą. Rašiau apie Mažosios Lietuvos ir Vilniaus krašto lietuvius, kurie, kentėdami nuo okupantų, išlaikė lietuvybę ir už tai skaudžiai

VASARIO

16

DIENOS

AŠAROS,
EŽERAIŠ IR
UPĖMIS
IŠSILIEJUSIOS
RUSIJOS
CARŲ
METAIS,
PER
KRANTUS
PYLĖSI IR
RUSŲ
KOMUNISTŲ
METAIS, LYG
RUOŠDAMGSI-
OS
NUPLAUTI JŲ
SUNEŠTŲ
D U L K I Ų
MEŠLĄ.

kentėjo. Tie lietuviai buvo tikri patriotai, nuoširdžiai mylintys savo tėvynę, atsidavę savo tautai, pasiryžę aukotis. O tiems lietuviams, ten gyvenantiems, taip pat ir mūsų krašte, mėgaujantiems puoštis svetimomis plunksnomis, paskyriau šį pösmelį iš Maironio poezijos:

*"Taip nelaužyk sau rankų, kai beržo šakas
Kad laužo užrūstintas vėjas:*

*Tau dar liko sūnų, kas tėvynę praras,
Antros neišmels atgailėjęs".*

Grįžau į vaikystės dienų prisiminimus, išgyvenimus, nes mes visi tokioje aplinkoje augome, brendome.

Skirtingai dygo, augo ir klestėjo tautinis pradas Lietuvoje nuo 1940 metų, pirmosios komunistų-rusų okupacijos. Apie atėjusius vergijos metus žymusis rašytojas Vincas Mykolaitis-Putinas knygoje apie 1863 metų sukilimą "Sukilėliai" rašo: "Tauta turi būti priaugusi ne tik nepriklausomybei, bet ir vergijai. Tada ji bus pribrendusi ir amžinybei".

Vasario šešioliktoji išėjo į amžinybės kelią, kai 1991 metais sausio 13 dieną sulaukė visa Lietuva, atėjusi naujuoju Baltijos keliu, ginti nuo žiaurių okupantų vyriausybę, kuri 1990 m. kovo 11 dieną ant Nepriklausomybės paminklo uždėjo nuo Biliūno pasakos kalno paimtą, iškovotą, laisvės žiburį.

Apie Lietuvą — didvyrių tautą tada rašė viso pasaulio spauda, kalbėjo įvairiomis kalbomis radijas, vaizdus rodė televizija.

Laidojant žuvusiuosius, atsisveikinant, kalbėjo rašytojas Justinas Marcinkevičius: "Tai pirmieji tikrai laisvi Respublikos piliečiai ir pirmosios mūsų Nepriklausomybės aukos. Pasaulis mato — pasiekta smurto ir žiaurumo viršūnė: nužudyti, tankų vikšrais sutraiškyti: beginkliai žmonės, kurie niekam negrasino, niekam nekėlė jokio pavojaus. Savo rankomis jie laikė apglėbę ne svetimą, ne užgrobtą, o SAVO žemę, jų akys buvo pakeltos į SAVO dangų, o į automatų šūvius jie atsakė skanduodami Lie-tu-va! Jie ir krito su šiuo žodžiu lūpose, nunešdami jį prie Dievo kojų. Nedidelė Lietuva šiomis dienomis tapo vėl didelė".

Minėdami ir švęsdami Vasario Šešioliktają, prisimename ir 1918 metus ir po toėjusius metus. Koks artimas sugretinimas 1994 metų su 1922 metais, kai dvasinė ubagystėėjo tuo pačiu keliu. "N. Dienovidis" persispausdino poeto Kazio Binkio 1922 m. rašytą straipsnį: "Tolei mes nebūsime tikrai laisvi ir nepriklausomi, kol savo dvasios neatpalaiduosime iš tebelaikančio ją savo replėsė vergijos siaubo, kolei gaivingas vasaris vėjas nesulaužys mumyse sukiėtėjusios storžievybės plutos ir gaivingi naujojo pavasario šaltiniai nenuplaus nuo mūsų amžiaus suneštų dulkių mėšlo".

Labiausiai ko reikia Vasario Šešioliktajai — tai nušluostyti jai ašaras. Ateikime ją pasveikinti dvasiškai atsinaujinę, nuplaukime visas nešvarias dulkes, ką mums atnešė ateizmas ir vergija. Tik vieno prašykime: "Dievuliau, dar kartą atvesk mus į Baltijos Kelią, ir jį ne gėlėmis išbarstyk, bet žmogiškos išminties žiburėliais nušviesk kelią, tegu audra ir lietus nuplauna sovietišku dulkių klodus, ir nuo milžinkapių atėjusi senolių dvasia teveda mus nauju keliu".

LIETUVOS HIMNAS

Lietuva, tėvyne mūsų,
Tu didvyrių žemė,
iš praeities Tavo sūnūs
te stiprybę semia.

Tegul Tavo vaikai eina
vien takais dorybės,
tegul dirba Tavo naudai
ir žmonių gerybei.

Tegul saulė Lietuvos
tamsumus prašalina,
ir šviesa ir tiesa
mūs žingsnius telydi.

Tegul meilė Lietuvos
dega mūsų širdyse,
vardan tos Lietuvos
vienybė težydi.

Lietuva paminėjo Valstybės atkūrimo 76-ąsias metines

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ VILNIUJE

Nepriklausomybė triumfo ir vargo kelyje

Garbės sargybos kuopa

Raimundą Šulkos nuotr.

Vilniuje Vasario 16 renginiai prasidėjo Pilies gatvėje. Nepriklausomybės signatarų namas (Pilies 26) net du kartus regėjo atėjusius paminėti šios šventės. 11 valandą čia su vėliavomis, kurių buvo net iš Raseinių (tremtinių klubo "Garsas"), ir giesmėmis susirinko sąjūdžio pakviesti žmonės. Sąjūdžio Tarybos pirmininkas Romas Batūra priminė, kad tokiu pačiu laiku, kaip dabar, šio namo trečiame aukšte Lietuvos Taryba susirinko į neeilinį posėdį, kuriam buvo rengtasi nuo Didžiojo Vilniaus Seimo, įvykusio 1905 metais. Jame J. Basanavičiaus sukviesti ūkininkai, kaimiečiai, inteligentai brandino valstybingumo idėjas, ėmėsi nesavanaudiško Valstybės atkūrimo darbo. Tai pavyzdys. Tik nuoširdžiai kuriant, visų pastangomis galima valstybę atkurti. Tai triumfo ir vargo gatvė. Žuvusieji už laisvę buvo pagerbti tylos minute. Seimo narys Algirdas Endriukaitis sakė - pažymime Lietuvos garbės dieną - 1918 metų stebuklą, kuris pasikartojo 1990 kovo 11, pagerbiame dvidešimt šaunų vyrų, kurie drąsiai paskelbė pasauliui apie Lietuvos garbę.

Nepriklausomybės aikštėje prie Seimo vidurdienį, nešina trijų valstybių vėliavomis, ižgiavo Garbės Sargybos kuopa. Dalyvavo Prezidentas Algirdas Brazauskas, Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas, užsienio valstybių diplomatai, karo atašė. Premjeras Adolfas Šleževičius pasakė kalbą. Lietuva vėl laisva, sakė jis. Pirmąkart Vasario 16 švenčiama, kai nėra okupacinės kariuomenės, kai šią šventę

kartu pažymi ir kitos dvi sesės - Latvija ir Estija. Nuo šiol lapkričio 18 ir vasario 24-šių šalių nepriklausomybės dienos bus minimos ir Lietuvoje. Vieningumas labai reikalingas, sakė premjeras.

Nuo Seimo su signatarų Jono Basanavičiaus ir Antano Smetonos portretais, trimis vėliavomis ant vieno stiebo šventės dalyviai atėjo prie gėlėmis išpuošto Nepriklausomybės signatarų namo Pilies gatvėje. Trečio aukšto balkone, iš kurio buvo paskelbta nepriklausomybė, pasirodė Vilniaus savivaldybės deputatas. Sugiedojus himną, minėjimą pradėjo Kovo 11 akto signataras Vytautas Landsbergis. Svarbiausią valstybės dieną saulė nušvito žadėdama viltį ir nepalaužtą atgimimą, sakė sveikindamas. Turime daug ką pasvarstyti, susimąstyti, apsispręsti, sustiprinti tikėjimą valstybės būvimu.

Ši vieta tapo jungiamąja grandimi ilguose istorijos keliuose. Buvo Sąjūdis, Atgimimas, Kovo 11. Bet Kovo 11 galėjo būti tik todėl, kad 1918 metais buvo Vasario 16. Turėjome Vasario 16-osios valstybę todėl ir dabar esame. Vilniaus Tarybos pirmininkas Valentinas Šapalas pažymėjo: Vasario 16 slaptai švęsdavome visą laiką, būdavo iškeliamą trispalvę, ir ši dvasia išaugo į Kovo 11. Geri darbai niekad nenuveikia veltui. Jis pakvietė nunešti gėlių ant žuvusiųjų už laisvę ir kitų kapų.

Saulės šviesoje buvo paleistos saluto salvės.

Jonas Baranauskas
Sutrupinta iš Lietuvos Aido

Lithuania Celebrates Restoration Of Statehood Day

Lithuania

By Vladimir Vodeau

Public rallies and ceremonies across the country marked the 76th anniversary of the modern restoration of Lithuania's statehood February 16.

On February 16, 1918 Lithuania proclaimed its in-

dependence in the wake of the retreating German army and the turmoil in the Russian empire that had been sparked by the Bolshevik seizure of power the previous November.

Lithuania had vanished from the map of Europe in 1795, when it was absorbed by the Czarist empire during the third partition of the ill fated Polish state.

The Grand Duchy of Lithuania had been tied to Poland since the Union of Lublin in 1569, when the two states united to form a grand commonwealth headed by an elected monarch.

The modern Lithuanian state also fell victim to the political games played by larger imperial powers when it fell into Germany's sphere of influence under the terms

of the infamous Ribbentrop-Molotov non-aggression pact signed between Nazi Germany and the Soviet Union August 23, 1939. Stalin promptly traded Polish territory to Hitler in return for Lithuania, which was subsequently occupied by the Soviets, Hitler's Germany, and then the Soviets again.

Lithuanian President Algirdas Brazauskas made note of the Ribbentrop-Molotov Pact during a speech at the Opera and Ballet Theater in Vilnius to mark the 76th anniversary of Lithuania's reappearance on the map of Europe.

"Lithuanians once lost their freedom," the president said, "not because of anything they did," but because of the sinister collaboration of Germany and Soviet

Russia on the eve of World War II.

Commenting on the country's 22 years of independence during the inter-war period, the president praised his predecessors, Alexander Stulgina and Kestutis Grinius, but tempered his assessment of strong-man Antanas Smetona, saying that "it is worth reconsidering all the facts, including the negative ones, about this prominent statesman."

Smetona, who attempted to model Lithuania along the lines of Mussolini's fascist state in Italy, is a controversial figure in Lithuanian history.

"Lithuania's current situation is similar to the burning of the Grand Duchy of Lithuania," when the nobil-

ity in power "waited for the East to show mercy," said Lithuanian opposition leader Vytautas Landsbergis during a ceremony in front of the house in Vilnius where the Independence Act of 1918 was signed.

Afterwards, Landsbergis laid flowers on the graves of Lithuania's founding fathers at the Rasu cemetery, as well as the grave of the prominent Lithuanian composer Mikalojus Konstantinas Ciurlionis.

President Algirdas Brazauskas and Prime Minister Adolfas Slezevicius had visited the graves earlier.

Other commemorative events included a military parade on Vilnius' main street and the hoisting of the three Baltic flags in the Lithuanian parliament. □

LIETUVA

DIENOS KELYJE,
NAKTIES SAPNUOSE-
TU GYVA MŪSŲ ŠIRDYSE

VASARIO MĖNESIO ĮVAIRENYBĖS

Grabnyčios. Aukštaitijoje aname amžiuje Grabnyčių žvakes žvejai uždegdavo ant ledo, prisimindami ežere nuskendusius tinklų traukėjus. Buvo tikima, kad grabnyčios saugo laukus nuo ledų, sausros, nederliaus. Sodininkai su Grabnyčių žvakėmis apeidavo vaismedžius, o bitininkai — bičių avilius. Grabnyčių žvakė saugojo ir nuo piktos akies, burtininkų (čerauninkų).

Verbų sekmadienį grabnyčios dūmu būdavo aprūkomos verbos. Per Velykas grabnyčia tapdavo Vilties žvake. Ja uždegdavo sausą beržo kempinę, su kuria į trobą nuo šventoriaus parnešdavo šventą ugnį.

Žemaitijoje Grabnyčių žvakė buvo vartojama vaistams, tepalams gaminti. Girdi, tuomet vaistas įgauna stebuklingų galių.

Grabnyčių žvakes kaimo žmonės arba bažnyčių zakristijonai liedavo iš vaško, kurį sunėšę pašventintos bitės.

Važiudami į turgų Tauragnų, Labanoro, Kirdeikių žmonės pasiimdavo grabnyčią, kad toji plėšikus

atbaidytų.

Dzūkai grabnyčią uždegdavo pakaruokliams, savižudžiams, „sudegusiems“ nuo degtinės, kad jų nelaimingos „dūšėlės“ nekliudžiotų, įgautų ramybę, greičiau pasiektų skaistyklą.

Medžiotojai pasiimdavo su saviimi grabnyčios skritulėlį. Girdi, jį turėdamas, lapei, zuikiui tiesiai į akį ar ausį gali pataikyti, kailio nesugadinti. Grabnyčių žvakės vašku įtrindavo ašutinį valą, kanapinę virvę, kad lydekos, šamai užkibtų.

Gamtoje Grabnyčios — atsinaujinimo išskaidrėjimo, apsisvarinimo metas. Per Grabnyčias gaidys, žvirblis jau krintančiais varveklių lašais numalšina troškulį.

**GRĮŽKIME MINUTĖLEI Į TĖVIŠKĘ,
SU VARVEKLIŲ AŠAROMIS
IŠGYVENKIME ILGESIO VALANDAS,
PRISIMINKIME TAUTOSAKĄ.**

Senolių išmintis. Jei per Grabnyčias saulė šviečia, reikia laukti šalčio, sniego ir sausos vasaros. Jei per Grabnyčias laša nuo stogo, tai dar bus ilga žiema.

MĖSĖDIS

Tai pats riebiausias, turtingiausias laikotarpis kaime nuo gruodžio pradžios iki vasario, kovo pabaigos.

Tai laikas nuo Kalėdų iki Užgavėnių. O po to — jau 7 savaičių pasininkas prieš Velykas (trečiadieniais, penktadieniais, šeštadieniais).

Iš senovės atėjo žodžiai — mėšėdynės (F. Kuršaičio žodynas), mėšėdrius (K. Sirvydo), mėšėdrus (G. H. F. Neselmano). Mėšėdis — skerstuvų metas.

- Labanore sako: „Paskaičiuokime žvaigždes ir įsidėmėkime, ar tvartų pusėn pasviręs Didžiųjų Grįžulo Ratų samtis. Šv. Grigalius, girdi, pasakys skerstuvų pradžią“.

- Skerstuvėms palankių žvaigždžių, palankaus meto, naujo mėnulio reikia, kad lašiniai pūstųsi, ne trauktųsi.

- Pirtelę dešroms, kumpiams rūkyti per delčią užkurkime, taukai neišvarvės, kirmėlės kumpio pervasar negraus.

- Skilandį ir dešras kimškime per atodrėkį ir pilnačiai patekęjus. Dešros tuomet į ožio ragą nesusiries, o skilandis bus rožinis, gražus ir skanus.

- Per mėšėdį ir žąsies taukus tirpdykime, kalakutą rūkykime, ilgai tie skanėstai laikysis.

TRUMPAI

• **Latvijoje lankėsi Estijos ir Lietuvos literatai-poetai, rašytojai vertėjai.** Rengiami bendradarbiavimo projektai. Vienas iš jų vadinasi „Baltijos prizas“. Pagal jį numatoma leisti Baltijos šalių rašytojų kūrinius latvių, lietuvių ir estų kalbomis.

• **Uostamiesčio jūrininkų ligoninėje netrukus bus atliekamos širdies operacijos.**

Bus atliekamos širdies koronarinės operacijos, rekonstruojami ir keičiami širdies vožtuvai, taip pat teikiama skubi pagalba nelaimingų atsitikimų atveju, operuojami ligoniniai su širdinėmis ir šautinėmis žaizdomis.

• **Lietuvos farmacijos sistemą pertvarkyti, kurti ją pagal naujus principus padės Belgijos specialistai.** Lietuvos farmacijos sistemos pertvarkymo techninės programos konkursą laimėjo Belgijos firma „Doloitte and Tauche“.

Belgai konkretų darbą pagal programą Lietuvoje pradės 1994 metų pradžioje. Jai įgyvendinti Europos Bendrija skyrė 220 tūkst. ekui.

VASARIS PUSNIŲ PUSTYTOJAS, IMANTRIAI IŠPYNĖS SAULĖS RAŠTUS, ŽVĖRELIŲ VESTUVIŲ KĖLĖJAS

Vasaris - paskutinis žiemos menuo. Nuo seno jis - pusnių pustytojas, vilkų muzikantas, žvėrių takų minėjas, girios vargonininkas, ledinių šarvų saugotojas, smagus piršlys pirmose zuikių, lapių, vilkų vestuvėse... Ir saulėtas, linksmas tapytojas, paliejęs laukuose ir pakluonėse, miškuose ir kalneliuose auksinius, rožinius, žydrus dažus, įmantriai išpynęs saulės šešėlių raštus.

Vasaris - ir žiemos pabaiga. Po ledu nardo lydekos, atkunta riebios žiežulos, raini ešeriai, žvynuoti grūžliai (kilbukai), platūs karšiai ir net prasibunda šamai. Linksmau pakluonėse čirškauja kurapkos, gudobelės krūmė švilpauja sniegos, pešai skiedryne žvirbliai. Ko ne siausti: saulė žvirblio žingsniu zuikį pasivijo, o tasai ant kulnų briedžiui lipa. Anksčiau aušta rytai, ilgėja dienos. Pravirko patrobiuose, pasvirnėje žydri varvekliai. Pučia sidabrinę fleitą zylės. Pavasaris - ne už kalnų!..

Nors!.. Vasaryje būna šalčiausios žiemos. Antai 1956 m. šalčiai Palangoje, Šventojose, Ventės Rago siekė 32-36, o Aukštaitijos rytuose - Utenoje ir Labanore, Dūkšte ir Ignalinoje - 37-43 laipsnius.

...Tylu, ramu pagirių kaimeliuose. Traška beržinės malkos duonkepėje.

SENI ŽMONĖS APIE VASARĮ SAKO:

* Per Grabnyčias (II.2) - gaidys pagauna lašą, krintantį nuo stogo, žvirblis varveklį vandens atsigeria iš duobutės.

* Jei vasaris vėjuotas ir vėjas apdrasko skujas (kankorėžius), egliųčių leteneles (šakelės), tai kovas varys sniegą kaip burbulą. Per mėnesį ateis pavasaris.

**GRĮŽKIME MINUTĖLEI Į TĖVIŠKĘ,
SU VARVEKLIŲ AŠAROMIS
IŠGYVENKIME ILGESIO VALANDAS,
PRISIMINKIME TAUTOSAKĄ.**

* Viduržiemį nakties žvaigždės krinta, bus graži, žvaigždėta ir šilta vasara.

* Vasary dangus mėlynėja, debesy vasarį kamuolėja. (Pirmasis arčiau pavasario ženklas.)

* Žąsinas kieme ant vienos kojos stovi, ruošk, močia, šiltus kailinius.

* Beržo tošis žvimbis - šaltį buria.

* Vėjas papučia iš šiaurės - dangus nuo šalčio raudonuos.

* Jei naktį šerkšnojo, dieną sniego nelauk.

* Jei vanduo upėje išsiliejo ant ledo, bus "žieminio" lietaus.

**KĄ VASARĮ ŽADA IR PATARIA
GIESMININKAI**

* Pirmoji pragysta zylė: "Priusgyt, priusgyt!" (Supraskime, jau laikas ratus taisyti.)

* Sniegena pušin - šarma pirtin. (Šals.)

* Sniegenai ir teterinui uodegas apsnigo. (Atėjo gili žiema.)

* Sniegena sučiulbo - varvekliai pravirko.

* Kėkštas žemėje trepsi, šaltis vėpsi (orai atšyla).

* Kėkštas medin, žiema pabaln. (Šiltesni bus orai.)

* Apuokas tik giedrai nakčiai meldžiasi. (Ubauija).

* Apuoko kepurė pavasarį buria. (Apuokas iš senmedžio žemėn nusileidžia, ant kempinėto kelmo tupi, pirmas

girioje pavasarėjimo ženklas.)

* Teterinas po sniegu nenakvoja, prieš vasario saulę vandravoja. (Vadinasi, atšilo.)

* Kurtiniui barzda šarmoja, žiema dar kiša koją.

* Vasarį šarka patarška apie pavasarį tarška.

* Balandžiai patvartėje burkuoja: "Myliu! Myliu! Mergą už krūtų! Už krūtų!.."

Vasaris miškuose, laukuose snieguotus bromus žvėrių piršlyboms, vestuvėms atveria. Poruojasi šernai. Prasižada lapių, vilkų, lūšių rujos. Vasaryje iš miego atbunda olose barsukai. Barsuko pati atsiveda 2-6 mažylius. Mušasi vestuvėse zuikiai, priekinėmis letenėmis "boksuoja" priešininkus. Iš visų vestuvių - įspūdingiausios vilkų "veselijos". Su pjautynėm, staugimu, kaukimu, būtom ir nebūtom kraupiom užpuolimų istorijom. Kadaise Labanore vasaris buvo vadinamas vilkiniu, vilkastaugiu, vilkašuniu.

KAI VILKAI STAUGIA, VESELIOJA

* Vilkai raiste staugia, didelį šaltį prišauks.

* Vilkai mėnesienoje rauda (gailiai kaukia), gaudų (šlapių) pavasarį pranašauja.

* Vilkai čeraujančias šarkas vaiko, vestuvėms nėra laiko. (Vilkai susiporavo).

* Vilkai prieš vėją gręžiasi, vilkes laizo, papūtė švelnesni vėjai, greit bus atodrėkis.

* Vilkai šunis pjauna, bado žiema nesiliauna.

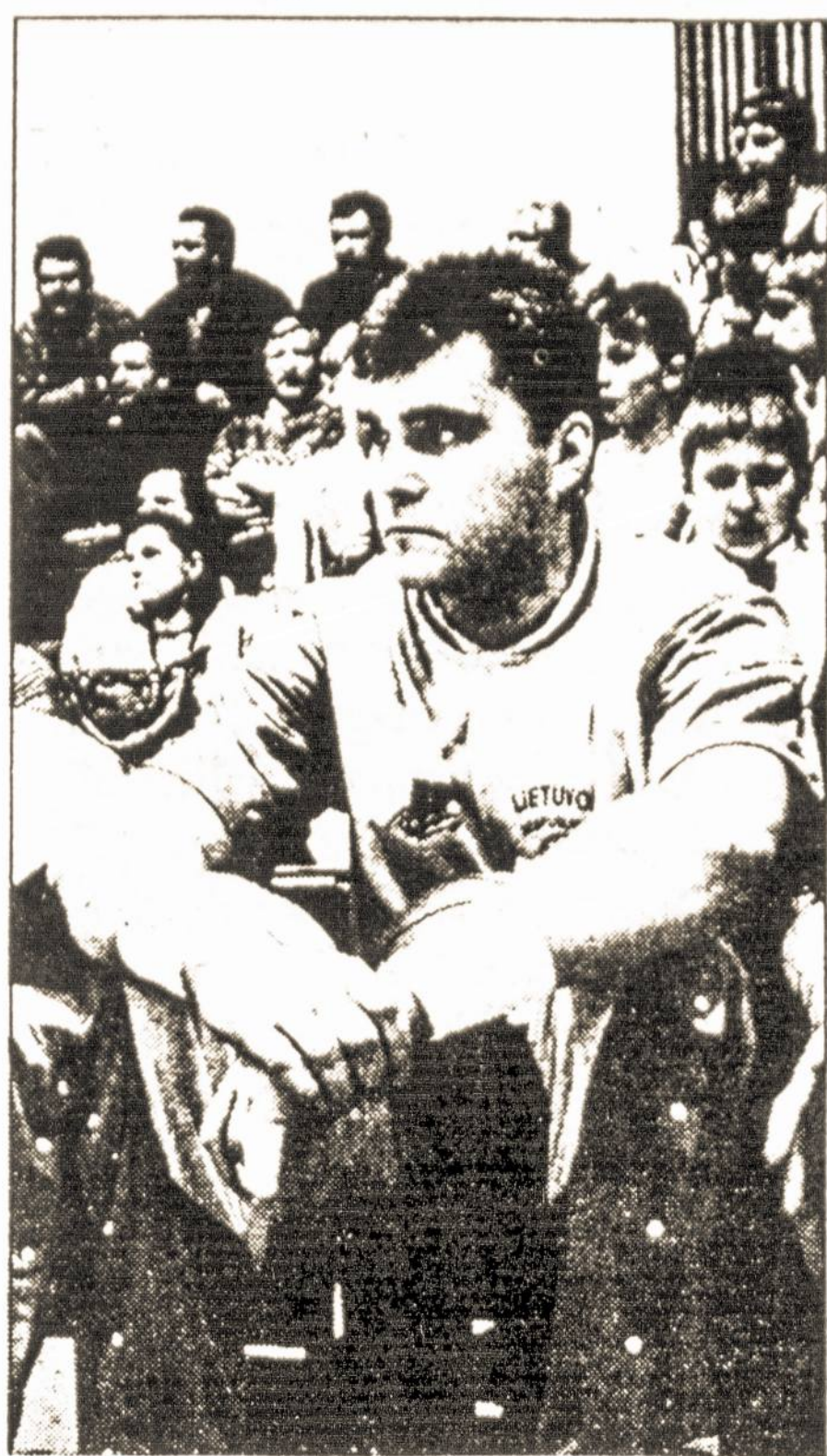
* Vilkai keliu bėga, gūžkis po sermėga (orai neatšils).

Labanore kadaise bobutės sekdamo greitakalbes vaikams. Šarka vilko klausia: "Ei, vilke, ko toks paniuręs?" "Iš bado". "Ko šonkauliai styro atsikišę?" "Iš bado". "O ko staugi?" "Iš bado!..". "Ir kalbėk, kad nori, su tavim! Tarški kaip aš, šarka. Vis: iš bado, iš bado! Ko tu šiandien toks nešnekus?..". Vilkas pakviečia šarką, kad ta pakuždėtų ausin. Grimžti! Ir nėra šarkelės varnelės. Atsidūsta vilkas ir sako: "Atleisk, kūma, iš bado tave suvalgiau!"

...Šviesios vasario naktys!.. Puošniame dangaus skliaute dega tūkstančiai žvaigždžių. Rieda palei gauruotą eglyno gūbrį Didieji Grįžulo Ratai. Ašotėlyje jau išsiskleidė berželio, lazdyno šakelės. Smaragdu spindi žali lapeliai, žiburiuoja aukso auskarėliai. Tai pirmieji žiedai iš snieguotos žiemos, iš liundrų, šlapdrių tako, pasitinkant žydrai kovą - Metų rytą.

Leonardas Grudzinskas

A. Sabonis išrinktas geriausiu 1993 m. Europos krepšininku

"Tiesa"

Lietuvos olimpiečiai.

M. Drobiazko

P. Vanagas

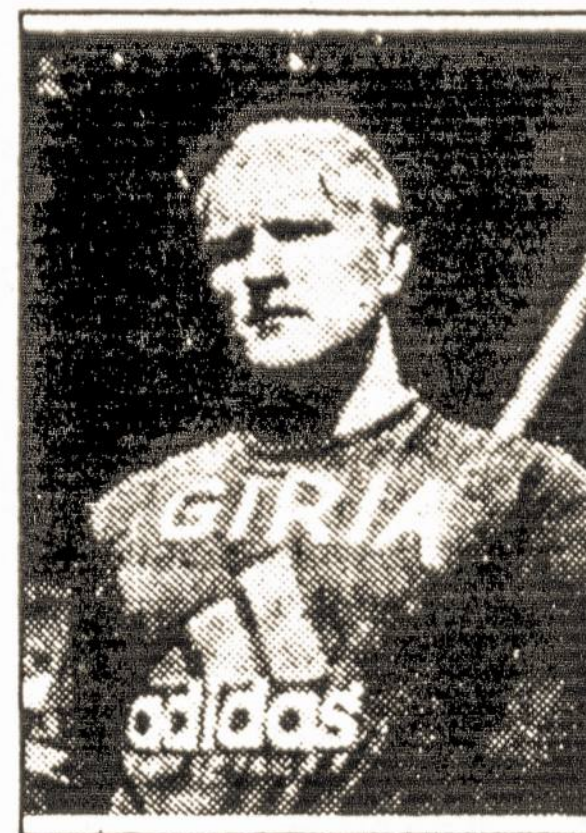
V. Vencienė

R. Panavas

K. Strolinė

G. Jasinskas

**Povilas Vanagas, 23 m. ir
Margarita Drobiazko**

22 m. dalyvauja poriniame ledo šokių (Ice dancing) čiuožime. Albertville jie užėmė 16-tą vietą.

Vida Vencienė.

32 Metų, dalyvauja Cross-country (lygumų) slidinėjime. Kaip žinome, Vida laimėjo aukso medalį 10 km ir bronzos 5 km distancijose, XV-se žaidynėse, 1988 m. Calgary, Kanadoje, tada dar asto-vaudama Sovietų Sąjungą. XVI-se žaidynėse, 1992 m. Albertville, Prancūzijoje, V. Vencienė buvo 15-ta 15 km, 19-ta 5 km ir 32-tra 10 km rungtyse, jau po Lietuvos vėliava.

Ricardas Panavas.

21 m., dalyvauja irgi X-country slidinėjime. 1992 m. Albertville jis buvo 56-tas 10 km, 52-tras - 15 km ir 46-tas 30 km nuotoliuose.

Kazimiera Strolinė.

33 m., Lietuvą atstovauja Biathlono varžybose. Tai yra kombinacija X-country slidinėjimo ir šaudymo. Albertville, K.S. užėmė 27-tą vietą 7.5 km ir taipogi 27-tą - 15 km distancijose.

Gintaras Jasinskas.

26 m., dalyvauja irgi biathlone. Albertville buvo 64-tas 10 km ir 19-tas - 20 km rungtyse.

OLIMPINIŲ ŽAIDYNIŲ PRADŽIA

1928 m. lietuviai dalyvavo antroje olimpinėse žaidynėse

Olimpinė chartija žiemos olimpinės žaidynės apibūdina kaip "žiemos sporto varžybas", o prie žiemos sporto priiskina tas sporto šakas, kurios "praktikuojamos ant sniego ir ledo".

Pakrikštytos po metų

Pirmosios žiemos olimpinės žaidynės pirmiau įvyko ir tik po metų buvo pavadintos ir pripažintos olimpinėmis žaidynėmis. Varžybas, vykusias 1924 m. sausio 24-vasario 4 d. Prancūzijos Alpių kurorte Šamoni, jų organizatoriai vadino "Tarptautinė sporto savaitė", kadangi IOC (Tarptautinis olimpinis komitetas) atsisakė suteikti joms olimpinį žaidynių statusą ir nusileido tik po to, kai nebeturėjo kur dėtis: Šamoni "Savaitės" organizatoriai ir dalyviai vienu balsu tvirtino, jog žiemos sporto šakos yra ne blogesnės nei vasaros ir jų negalima palikti už olimpinio borto. "Tarptautinėje sporto savaitėje" Šamoni daly-

vavo 294 sportininkai iš 16 valstybių, tarp jų ir iš Latvijos. Per žaidynių atidarymo iškilmes lentelę su užrašu "Latvija" latvių paprašytas nešė Lietuvos sporto žurnalistas ir visuomenininkas Stepas Garbačiauskas, nuvykęs į Šamoni išvalgyti Lietuvos dalyvavimo olimpinėse žaidynėse galimybių.

Varžybose dominavo Skandinavijos šalių atletai. Tris aukso medalius laimėjo norvegas Thorleifas Haugas. Jis buvo greičiausias 18 km ir 50 km slidinėjimo trasose, taip pat tapo šiaurės dvikovės (slidinėjimo ir šuolių nuo tramplino) čempionu. Greitojo čiuožimo takeliuose karaliavo suomis Clasas Thunbergas. Jis išsivežė namo 3 aukso, 1 sidabro ir 1 bronzos medalį.

Lietuvio debiutas

Į antrąsias žiemos olimpinės žaidynės, kurios buvo surengtos 1928 m. vasario 11-19 d. Sankt Morice (Šveicarija) susirinko 393 sportininkai

iš 25 šalių. Olimpinėse žaidynėse pirmą kartą pasirodė sportininkas iš Lietuvos - čiuožėjas Kęstutis Bulota. Vasario 13 d. jis čiuožė 400 m, pasiekė Lietuvos rekordą (50,1 sek.) ir užėmė 28-29 vietą tarp 33 dalyvių. Tą pačią dieną po pietų jam teko lenktyniauti 5000 m distancijoje. Burtai lėmė lietuviui čiuožti su būsimoju čempionu norvegų Ivaru Bulangrudu. Trečio kilometro pabaigoje norvegas pralenkė lietuvių visu ratu. Kęstutis džentelmeniškai praleido jį į priekį. Už tai buvo apdovanotas žiūrovų plojimais ir nuoširdžia čempiono padėka po finišo. Bulota užėmė 25 vietą tarp 33 dalyvių.

25 vietą (iš 29) lietuviai užėmė ir 1500 m lenktynėse, kur čiuožė su prancūzu Taonu ir jį pralenkė. 10000 m varžybas baigė tik 7 sportininkai. Bulotos rezultatas buvo penktas. Bet ledas tiesiog akys virto koše, ir lenktynės buvo nutrauktos, o rezultatai anuliuoti.

* Didžiausia pramoga žiūrovams buvo skeleto (rogučių sporto) ir bobslejaus (hibrido) lenktynės. Grafas iš Šiaurės Anglijos pralėkė 1231 metro ledinę trasą vidutiniu 125 km/h greičiu.

Du aukso medalius laimėjo Norvegijos slidininkas Johnas Grottnus Braatenas. Olimpinėje dailiojo čiuožimo padangėje sužibo penkiolikmetės norvegės Sonjos Henie žvaigždė. Ji laimėjo savo pirmąjį olimpinį aukso medalį.

Lietuviui Kęstučiui Bulotai daugiau dalyvauti olimpinėse žaidynėse nebuvo lemta - 1941 m. pirmąjį Lietuvos olimpietį sovietgalviai išvežė į Sibirą, iš kur jis nebegrįžo.

Su slidėmis - į ežerą

1932 m. į Leik Plesidą (JAV) atvažiavo tik 17 šalių komandos. Daugeiui europiečių kelionė į Ameriką buvo per brangi. Dalyvavo 307 sportininkai. Visas keturias greitojo čiuožimo rungtis laimėjo amerikiečiai. Trečią kartą olimpiniais ledo ritulio čempionais tapo kanadiečiai. Sonja Henie vėl pakėrė visus moterų dailiojo čiuožimo varžybose.

Slidininkams trūko sniego. Vyrų 50 km lenktynės tarpais panėšėjo į

orientavimosi sporto varžybas, kadangi trasos buvo menkai pažymėtos. Turėjo nuotykių ir šuolininkai nuo tramplino: kas per daug įsibėgėjo, nusileido į ežerą ir išsimaudė.

Žaidynės vyko vasario 3-13 d.

Po debesuotu dangum

1936 m. žaidynėse vasario 6-16 d. Garmiše-Partenkirchene (Vokietija) dalyvavo 28 valstybių olimpiečiai - iš viso 755 sportininkai. Žaidynės siebėjos pusė milijono žiūrovų. Pirmą kartą varžybų programoje buvo kalnų slidinėjimas (greitasis nusileidimas ir slalomas). Greitojo čiuožimo varžybose tris iš keturių aukso medalių laimėjo norvegas Ivaras Ballangrudas. Sonja Henie trečią kartą tapo olimpine dailiojo čiuožimo čempione. Didžiosios Britanijos rinktinė paveržė iš kanadiečių ledo ritulio aukso medalius.

Olimpinėje padangėje tvenkėsi fašizmo debesys. Mieste buvo matyti antisemitinių plakatų. Per žaidynių atidarymo iškilmes Kanados delegacija saliotavo Hitleriui fašistiniu rankos pakėlimu.

Penktosios žiemos olimpinės žaidynės įvyko po dvylikos metų.

© "Lietuvos aidas".

Roma Griniūtė

1994.M. VASARIO 1-11 D.

1 d. Vilniuje viešėjo NATO informacinė misija, kurios sudėtyje buvo VFR ir Danijos ambasadoriai prie NATO. Aptartas "Bendradarbiavimo taikos vardan" programos įgyvendinimas: Švedija pažadėjo pagalbą kuriant bendrą Baltijos šalių batalioną.

• Prezidentas A. Brazauskas priėmė statybos ir urbanistikos ministro A. Vapšio atsistatydinimą ir ministru paskyrė J. Laiconą.

• Krašto apsaugos ministerijos valstybinės sienos apsaugos viršininku paskirtas pulkininkas S. Stančikas.

3 d. Lietuvos muitininkai, tikrindami iš Karaliaučiaus į Maskvą vykstantį traukinį, aptiko devynis šautuvus, penkis granatsvaizdžius ir tūkstantį automato šovinių.

4-5 d. Rygoje įvyko bendras Baltijos asamblėjos ir Šiaurės tarybos seminaras. Aptartas Karaliaučiaus srities militarizavimas, Rusijos kariuomenės telkimas Baltijos valstybių pasienyje.

7 d. Europos Sąjungos užsienio reikalų ministrai Briuselyje pritarė būsimai laisvosios prekybos sutarčiai tarp ES ir Baltijos valstybių. Baltijos valstybių derybos dėl laisvosios

prekybos sutarties su Europos Sąjunga turi prasidėti šį mėnesį ir įsigalioti nuo 1995 metų pradžios. Laisvosios prekybos sutartis netaikoma žemės ūkio produktams.

Pasirašius laisvosios prekybos sutartis, prasidės Baltijos šalių derybos dėl asocijuotos narystės Europos Sąjungoje.

• Lietuvos Respublikos ambasadorius prie Šventojo Sosto Kazys Lozoraitis įteikė skiriamuosius raštus Suverenaus Maltos Riterių ordino Didžiajam Magistrui F. Bertie.

• Skautų, krikščionių demokratų, konservatorių bei tautininkų sąjungos jaunimas parėmė buvusių politinių kalinių akciją "KGB archyvai - į švarias rankas".

• Šiaurės šalių taryba skyrė Baltijos valstybėms 0,5 mln. JAV dolerių bendradarbiavimo programai realizuoti.

8 d. Vilniuje su vienos dienos vizitu viešėjo Ukrainos prezidentas Leonidas Kravčiukas. Pasirašytos Lietuvos ir Ukrainos draugystės ir bendradarbiavimo bei investicijų skatinimo ir apsaugos sutartys, pratęstas prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo protokolas.

• Lietuvoje lankėsi Valstybės sekretoriaus V. Kitelio vadovaujama Vokietijos Federalinės vyriausybės delegacija. Suderinta Vokietijos pagalbos Lietuvai 1994 m. programa.

• Lietuva ir Malta užmezgė diplomatinį santykius.

• Prie Seimo rūmų vyko Sąjūdžio organizuotas piketas. Protestuota prieš "Ypatingosios padėties" įstatymo priėmimą, prieš LDDF kandidatus į Genocido centro vadovo vietą, valstybinės regioninių problemų komisijos panaikinimą.

9 d. Prasidėjo ilgalaikis žemdirbių streikas. Streikas nukreiptas prieš monopolines pieno ir mėsos perdirbimo įmones.

Prezidentas A. Brazauskas Seime perskaitė metinį pranešimą apie Lietuvos Respublikos vidaus ir užsienio politiką.

Vyriausybė pratęsė tarptautinį konkursą dėl naftos ir jos produktų terminalo Būtingėje projektavimo ir statybos iki kovo 31 dienos.

10 d. Prezidento dekretu Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos sesijai rinkimams į Europos žmogaus teisių teisėjus teikiama P. Kūrio, K. Lapinsko bei S. Katuokos kandidatūros.

• Pakeistas laikraščio "Lietuvos aidas" vyr. redaktorius. Juo tapo Seimo narys S. Šaltenis.

11 d. Prezidentas A. Brazauskas ir Lietuvos sportininkų delegacija išvyko į Olimpinės žaidynės Norvegijoje.

"N. Dienovidis"

PAŽINKIME SAVO KAIMYNUS

SUOMIJOS ŪKININKAI

Stebuklas, bet jie akmenynuose augina rugius ir grikius, dobilus ir pupas, medingus augalus ir sodus. Miškuose kerta smalingas suomiškas pušis ir stato pirtis-saunas, renka grybus, spanguoles ir bruknes, o iš jų — tų pelkių uogų — gamina žinomus pasaulyje „Laponijos“ ir „Arktikos“ likerius.

Suomijos žemės ūkyje dirba per 200 tūkstančių žmonių — tik 8 proc. visų darbingų šalies gyventojų. Čia vyrauja privati žemės nuosavybė. Priskaičiuojama 160 tūkstančių ūkininkų ir 10 tūkstančių ūkininkų, besiverčiančių miškininkyste, žvejyba. Vidutinis ūkininko žemės plotas — 30 hektarų. Žemės ūkio ministerijoje dirba tik... 80 žmonių.

Suomijos laukuose dirba 244 tūkstančiai traktorių. Ūkininkai turi 46 tūkstančius kombainų. Kiekvienoje sodyboje — suomiška pirtis-sauna.

SUOMIŠKOS KANKLĖS

Suomiškos kanklės turi švelnų lyg vandenų almesys, mažiausiųjų šiaurės girių giesmininkų — nykštukų čiulbesys balsą. Ir pavadinimas tarsi sidabro stygos skambėjimas kantele.

Kanklės daromos iš klevo ar uosios, augusio ant uolų. Pirmąsias kankles, kaip byloja legenda, sukūrė suomių epo „Kalevala“ didvyris Vainėmonas. Jis duobėje ties kriokliu sugavo milžinišką lydeką. Iš josios dantų padarė kankles-kantele. Kai palietė stygas iš saulės gijų, pravirko beržai, žvaigždės, nustojo griaudėję kriokliai, klykavę ereliai, staugę vilkai... Viduržemių pražydo žibuoklės.

- 1930 metais Lietuvoje:

buvo 280 plytinių, kurios aprūpindavo labai geros kokybės plytomis visą Lietuvą;

Savivaldybių departamentas priėmė nutarimą, kad miestuose ir miesteliuose būtų privalomās kaminių valymas.

**"LITHUANIAN WEEKLY",
February 11-17-vasario 11-17
d. rašo, kad atsirado
kandidatų!**

The Vilnius-based Respublika newspaper promised 1,000 U.S. dollars to every top official who will manage to prove that he or she did not "steal, cheat, abuse authority and take bribes" during official service. According to the rules of this competition, a person who is willing to participate in it must declare in the press that he or she is clean. 1,000 dollars will be paid if the Respublika fails to prove the contrary within 10 days.

Lithuanian MP Marijonas Visakavičius was the first to pick up the gauntlet thrown down by the Respublika daily, which challenged officials to prove their honesty.

Last week, four more former top state officials also made claims to the Respublika's prize, including ex-Prime Ministress Kazimiera Prunskienė.

IVAIRENYBĖS

Iš Perlojos Respublikos (1918-1923) himno.

1918 m. lapkričio 13 d. perlojiškiai iš aplinkinių kaimų žmonės savo sueigoje paskelbė Perlojos Respubliką. Turėjo savo Prezidentą, ginkluoto būrio vadą, vyriausybę — parapijos komitetą... Himnu tapo senovinė perlojiškių raitelių daina. Jo žodžiai tokie:

Vai tai mes berneliai,
Perlojos raiteliai,
Mes nieko nebijom,
nei gudų barzdočių -
Mūs' ainklūs žirgeliai,
mūs šveitrios šoblelės...

KADA REIKIA "MERGA PASIDABOTI?"

Dar tęsiasi per šv. Kalėdas prasidėję tarpušvenčiai arba šventvakariai, o su jais ir mėsiedas, kuris užtruks iki Užgavėnių. Per mėsiedą, sako senoliai, laikas „mergą pasidaboti“. Seniau mėsiedas buvo piršlių karštymetis, nenuitildavo piršlių pakinkytų arklių žvanguliai. Bet ir peršantis reikia žiūrėti, koks tądien bus Mėnulis. Senoliai sako, kad nebus geras

vyras, jei ištėkėsi per jaunatį (I, 14-19). Per senagalį (I, 7-10) irgi nereikia kurti šeimos. Geriausias vedybų ir piršlybų laikas per priešpilnį (I, 19-25).

Kaip atsirado naujametinė eglutė. Legendos byloja, kad per Naujuosius metus eglutę puošti pradėta maždaug prieš 400 metų.

Eglutę garbinti pirmi pradėjo germanai. Iš jų eglutės garbinimą perėmė anglai ir olandai. Manyta, kad eglutėje gyvena miško dvasia, kad ji globoja visą miško augmeniją, žvėrelius, paukščius. Dabar tebesilaikome šios tradicijos, tačiau eglutę nešame iš miško dėl jos kvapnumo, šventiškumo.

IŠ ANO AMŽIAUS BURTŲ KNYGŲ

Kaip atmesti meilę?

...Sudeginti iš savo drabužių siūlą, o pelenus užduoti degtinėje arba aluje tam asmeniui, kurio nori atmesti meilę.

Kaip sužadinti meilę?

...Sudeginti truputį savo plau-

kų, pelenus užduoti gėrale tam asmeniui, kuriame nori sužadinti meilę.

(Slaptingoji burtų knyga. Išleista Tilžėje 1890 m.).

SUKAKTYS:

- Šiomet sukanka 985 metai, kai Kvedlinburgo analuose padėtas Lietuvos vardas.

Šimtmečių raidoje dingio ištisos tautos, o jų vieton atėjo nauja žmonių giminė. Taip išnyko didingoji Babilonija, Egipto žemė, mūsų prūsai ir jotvingiai, pasikeitė senos nusistovėjusios germanų ir slavų giminės, o Lietuva visgi išliko! Amžiais spaudžiama, didžiulės dalies slavų žemių netekusi, XX amžiaus pradžią gausiomis aukomis sumokėjusi, dar vis tebevargstanti, bet kartu su kitomis laisvomis tautomis ji nepriklausomai žengia į 1994 metus. Ar be jėgos, ištvėrmės ir noro savarankiškai gyventi tai galima buvo pasiekti?

- Prieš 70 metų sausyje Šulcės Muzikos instrumentų firma Kaune išleido pirmąsias lietuviškas muzikos plokšteles. Jas įdainavo Kauno šaulių choras.

- Šiomet sukanka 465 metai, kai buvo paskelbtas pirmasis Lietuvos įstatymų rinkinys — Lietuvos Statutas.

«Respublikos» iššūkis valdžios vyrams

Vasario 4d. premijos dydis buvo \$1,000.00, o vasario 5 d. pakilo iki \$5,000.00

Yra dvi nuomonės:

- a) visi valdžioje būdami vagia,
- b) vagia, bet ne visi.

Kas teisūs, kas ne - sunku pasakyti. Juolab retsykiais ir valdžios padangėje pasirodo "ryškesnių šviesuliukų", teikiančių mums vilties. Deja, švysteli ir užgesa.

Todėl suprantama, kad rinktinistai išimtiniais pavyzdžiais teigia, jog vakzia vagia, netinka.

Todėl "Respublikos" vadovybė, pasitarusi pati su savimi, skelbia konkursą: 1000 JAV dolerių tam, kuris išdėstys viešai patvirtinti, jog būdamas aukščiausioje ešelonuose nė karto nenusidėjo: nevogė, neapgauinėjo, nepiktinaudžiavo tarnybne padėtimi, neskubėjo gerinti gyvenimo sąlygų nei sau, nei bičiuliams, neėmė nei kyšių, nei dovanėlių.

Galime nuraminti - nebūsime priekabūs, nelandžiosime į svetimus miegamuosius, neskaičiuosime alkoholio stikliukų... Žodžiu, neatimsime iš pigiausio dienraščio duonos kasdienės.

Kad įteiktume 1000 JAV dole-

rių prizą, reikia labai nedaug:

a) asmeniškai tai viešai pareikšti spaudoje (nebūtinai "Respublikoje", nes žinome, jog yra dešiniųjų politikų nuostata su mumis nebendrauti),

b) "Respublika" išspausdins (arba perspausdins) šio drausolio nuotrauką ir nurodys laikotarpį, jo išbūta aukščiausioje valdžioje,

c) jeigu per 10 dienų "Respublika" nepateiks jokių kompromituojančių faktų - 1000 JAV dolerių atiteks drausoliui, paneigusiam teiginį, jog valdžioje vagia visi,

d) jeigu per dešimt dienų nuo kandidato premijai gauti pristatymo skaitytų faktų pateiks papildomų faktų (anoniminių laiskų negalioja), premiją įteiksime po 30 dienų, kad redakcija faktus galėtų patikrinti.

Skelbdami šį netradicinį konkursą, mes nejuokaujame. 1000 JAV dolerių suma bus ne tik premija, bet ir šio tokia kompensacija už tai, kad valdininkai (esantys ir buvę) nesinaudojo valdiškomis linksmybėmis.

Pirmiausiai tikimės sulaukti viešų pareiškimų iš buvusiųjų AT vadovų, ekspremjerų, vicepremjerų, ministrų, viceministrų, miestų merų... Užteks - pradėkime nuo galvų ir nuo pat pokario laikų.

Sėkmės.

Iš visos širdies -

"Respublikos" vadovybė

Foto montažas iš "Republikos" dienraščio.

Premija išaugo iki 5000 !!!

A BOUQUET FOR 5,000 LITAS

The Vilnius-based Respublika daily praised former Prime Ministress Kazimiera Prunskienė for courage but refused to award 5,000 litas that were promised to top-ranking former or present officials who would manage to prove their honesty. According

to the Respublika's rules, the sum is paid only if the daily fails to find compromising facts about an official within 10 days.

The newspaper reminded Mrs. Prunskienė that during her service as the country's premier she moved to a three-room apartment and left her four-room apartment to her daughters. According to the rules of the con-

test, officials are considered honest if they never improved living space to themselves or their relatives, never stole or accepted bribes, and never abused authority or cheated.

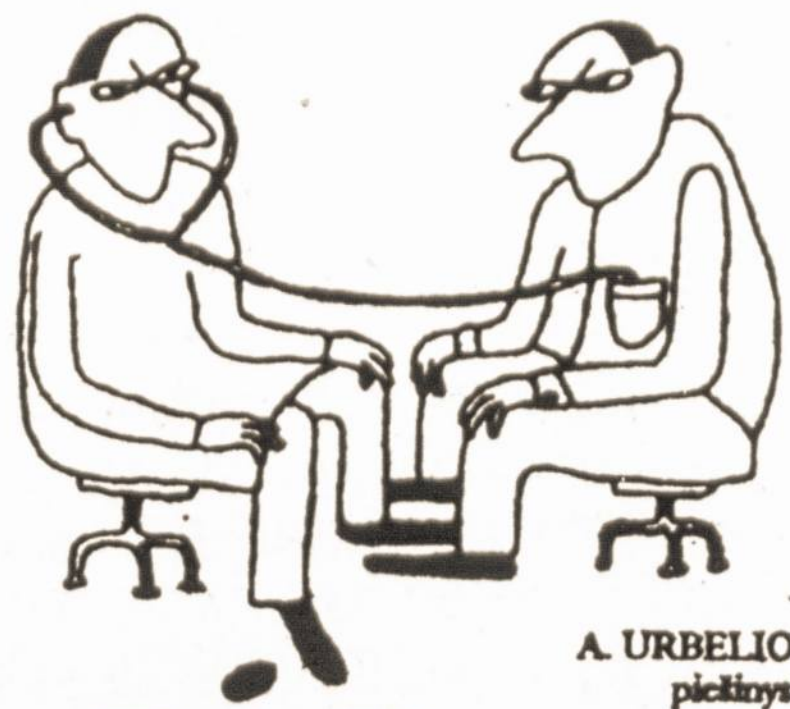
The Respublika reported that it decided to award a bouquet to Mrs. Prunskienė and to increase the award to 25,000 litas.

BNS, LW

SVEIKATA

SPAUDA MEDICINOS
KLAUSIMAI

Daktaro Jono priimamasis

A. URBELIO
piešinys

Jonas Adomavičius

Perinčios vištos sindromas

Lietuvis, ypač pensininkas, yra per daug linkęs, **tupėdamas** vietoje, savas dienas **niekais** leisti. Tai **perinčios vištos** elgesys. Jis labai žaloja sveikatą. Tokios žalos kiekvienas dar šiandien turėtų atsikratyti, nes dabartinė medicina mums pataria judėti, dirbuotis, mankštintis, plaukioti. Ir taip elgtis po 3-4 valandas kiekvieną savaitę, kad užbėgtume už akių besitariančiai sklerozei, kad jos atsikratytume, ją į tolesnį laiką nustumtume.

Toks iš perekšlės vištos gūžtos pakilimas, įvairiopas mankštinimasis po kelias valandas per savaitę išvalo cholesterolio priskretusias kraujagysles, ypač širdies ir smegenų. Bet čia dažniausiai ir prieiname neperlipamą kinų sieną: retas kuris iš mūsų savų triūsų, mankšta išvalo priskretusias kūno arterijas - ypač smegenų, širdies, kojų. Tik kai dėl sklerozės jau galva ima kvaišti, kai širdis atsisako dirbuotis, o kojos nebetarnauja, tik tada mūsų siškis žmogus į daktarą kreipiasi, tablečių pageidaudamas. Jis, vargšas, mirtiną ligą nori menkniekiu sutvarkyti.

Taip gyvenime nebūna. Užtat dar šiandien, ne rytoj, bėkime sunkiausiai ligai už akių savo darbštumu ir judrumu. Gerinkime savo širdį, savas smegenis - tik tada pajėgsime tapti ir likti sveikais žmonėmis, naudingais sau, kitam ir Tėvynei. Išmintingam to pakaks. Sėkmės!

Saugokitės mėsos!

Dešra, kiauliena, riebalai ir juose mirkštęs maistas žudo ne tik širdį, smegenis, bet ir įvairovės krūtų vėžį, o vyrams - prostatos vėžį.

Riebiai valgydamas, ypač rūkytą mėsą burnon dėdamas (dėl jos pusę dienos eilutėje stovėdamas, dėl jos brangumo toje eilutėje dar ašaras liedamas), žmogelis pats šaukiasi giltinę.

Nepagydomi, toli pažengę vėžiai pustrėčio karto dažniau įsirangę į prostatas tų vyrų, kurie abiem žandais gardžiavosi

rūkyta mėsa, dešra, kumpiu, skilandžiu... Tokia tiesa dabar visur skelbiama po to, kai buvo ištirtas 47 tūkstančių vyrų maitinimasis.

Wayne valstybinio universiteto Detroite vėžio tyrinėtojas profesorius dr. Kenneth Pienta tvirtina tą patį. Harvardo universiteto profesorius dr. Edward Giovannucci teigia, jog vyras, atsisakęs rūkytos mėsos, kad išvengtų širdies ir smegenų ligų, dabar turi taip elgtis dar ir dėl kitos priežasties - kad išvengtų prostatos vėžio.

VITALIAUS SUCHOCKIO piešinys

Žieminių slogų nugalėjimas

Įvairiai žmonės saugosi slogų: vieni vengia bučiuotis, kiti ryja vitamino C tabletes, tretieji geria šiltą vištienos sultinį. Ir visi jie elgiasi gerai - kombinuotai stiprina savo atsparumą slogai. Tokį elgesį geria ir dabartiniai slogų tyrinėtojai.

Slogas sukelia vienas iš 200 jos virusų, kurie yra mikroskopiniai gyviai. Jei žmogaus burnoje celė būtų kaip namas, tai virusas būtų tokio dydžio, kaip to namo langas. Kai virusas prilimpa prie gerklėje esančių celių - žmogus suseraga sloga. Tyrinėtojai mėgina surasti vaistus, kad slogos virusai negalėtų prilipti prie žmogaus gerklės celių. Kol tokių vaistų sulauksime, dažnai sloguosiame. Laimė, kad Tverėjas leido žmogui turėti atsparumą daug kam, taigi ir slogoms.

Burna ir nosis turi gleivių, kurios sučiumpa slogos virusus, kaip lipnūs popierius muses. Tada gleivės patenka į skrandį, kurio rūgštis virusus sunaikina.

Dar ir kitaip kūnas naikina virusus, pajėgdamas gaminti juos naikinančias medžiagas,

vadinamas antikūniais.

Užtai dabar, atėjus žiemai, visų mūsų pareiga yra stiprinti savo kūno atsparumą visoms ligoms kartu, tarp jų, žinoma, ir slogai.

Kūną stiprinti - tai jo **ne**nuodyti įvairiopais nuodais: rūkymu, alkoholiu, kava, stipria arbata; nevalgyti aštrių, sūrinių, rūkytų valgių; neprarasti geros nuotaikos beniekinant kitus, juos apkalbant ar su jais nesugyvenant.

Sergant sloga, daugelį tos ligos negerumų sukelia ne virusai, bet kūno gynyba nuo jų. Gynybinės pajėgos padirgina nervus ir ima gerklę skaudėti, vėliau kūnas pasiunčia gerklėn daugiau skysčių, kad ši greičiau nugalėtų uždegimą, ir taip atsiranda gleivinių paburkimas, o dalis skysčių išteka pro nosį. Pagaliau ta kūno kova su slogos sukėlėjais su dirgina bronchus - iš čia kyla kosulys. Tas

suaugusis dažniau sloguoja, kuris vaikus prižiūri. Mat vaikui neturi apsaugos nuo virusinio uždegimo. Jie nesilaiko ir higienos dėsnių: kiša pirštus į nosį, paskui jais čiumpa durų rankeną, telefoną ir kitus daiktus. Taip jie platina virusus, kurie išgyvena šalia mūsų dar keletą valandų. Suaugęs žmogus, palietęs užkrėstas vietas, ir pats užsikrečia. Slogos gali plisti per orą.

Jei normaliai valgysi ir mano minėtais nuodais nesinuodysi - tai, atsparumą turėdamas, net peršalęs slogos nesusiėsi.

Jei normaliai valgysi ir mano minėtais nuodais nesinuodysi - tai, atsparumą turėdamas, net peršalęs slogos nesusiėsi.

Kaip elgtis nušalus?

Atėjus šalčiams, su jais ateina ir nušalimas. Paprastai tai yra mažas kūno dalies sušalimas, dažniausiai nosies, ausų, žandų ar rankų ir kojų pirštų. Menkos kraujotakos žmonės, pensininkai ar šiaip pasilpusieji, yra labiau linkę nušalti negu jaunesnieji.

Prieš nušalimą kūno dalis gali kiek parausti, o nušalus ji pabala ar pilkai pagelsta. Vėliau gali ir pūslių atsirasti. Iš pradžių gali skaudėti, bet vėliau skausmas pranyksta. Dažnai visai neskauda, o nušalusi vieta pasidaro labai šalta ir nejautri. Nušalęs žmogus dažnai nejaučia, kad nušalo, kol kas nors kitas jam to nepasako ar jis pats nepastebi pabalusios, blizgančios odos.

Ką pirmiausia reikia daryti nušalus?

- Uždengti nušalusią vietą;
- pasistengti daugiau ją apdengti, apkloti;
- kuo greičiau eiti į vidų;

- gerti šiltą gėrimą;
- greit atšildyti nušalusią dalį kūno temperatūros vandeniu ar švelniai užklojant šiltu apklotu.

Dar būnant šaltyje, kol pateksi į kambarį, nušalusią vietą stiprokai suspausk šiltu delnu.

Nepamirškite, kaip reikia elgtis su nušalusiuoju:

- netrinti nušalusios vietos, nes trinimas gali sukelti gangreną;
- nedėti šildomosios lempos ar karšto vandens butelių;
- nekišti nušalusios vietos prie karštos krosnies;
- nepradurti atsiradusių pūslių.

O ką toliau daryti?

Kai nušalusi dalis atšildoma, tegul ligonis ją mankština. Sterilia marle (ar karštu lygintuvu išlygintu medžiagos gabalu) plačiai ją uždenkite pirmu negu ausitės batais, mausitės pirštines ar kitaip apsirengsite.

Kai žmogus dideliame šaltyje ilgiau pašalą, jis tampa nejautrus, mažai juda, jį ima snaudulys, darosi tamsu akyse,

jis pradeda griuvinėti ir gali netekti sąmonės.

O kai nustoja kvėpuoti, reikia daryti dirbtinį kvėpavimą, greitai tokį žmogų atšildyti, įnešant į šiltą kambarį, apkloti šiltomis antklodėmis ar panerti jį į šiltą (ne karštą!) vandenį. Kai nušalėlis ima atgauti sąmonę, girdykit jį karštu gėrimu, sausai nušluostykit, jei buvo šiltu vandeniu šildomas.

Kaip kiekvienos ligos, taip ir nušalimo atveju geriausias gydymas yra tos bėdos išvengimas. Užtat globokime visus senesnius, kurie per šaltį pusplukiai vaikšto, ir jaunuolius, kurie šaltyje kvailioja ir dėl to nukentčia. Sėkmės!

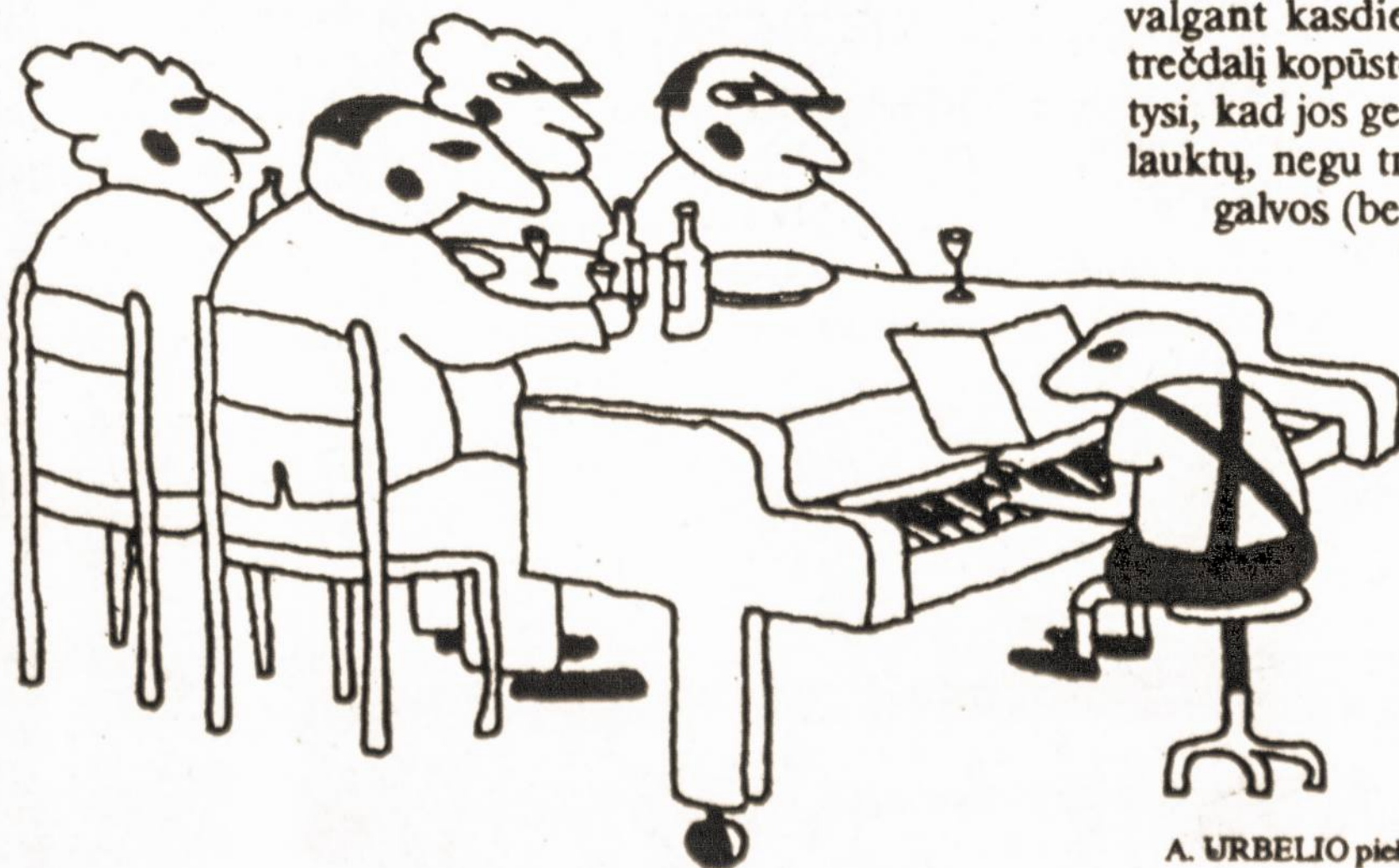

JUOZO KASČIŪNO piešinys

Kaip trečdalis kopūsto pakerta vėžiui kojas

Kopūstai ir kopūstinės daržovės (Briuselio kopūstai, brokoliai ir kalafiorai) sumažina moters organizme vieną rūšį estrogenų (16 alpha - hydroxysterone), kurie susiję su krūtų vėžio atsiradimu. Kopūstinėse daržovėse yra chemikalas indolecarbinol (1-3-C), kuris mažina estrogenus, greitinaučių krūtų vėžio atsiradimą. Taip tvirtina Niujorko specialistas, biocheminės endokrinologijos direktorius dr. H. Leon Bradlow, dirbąs Strong Cornell Center Research Laboratory. Paaiškėjo, kad moterys, kurios kasdien suvalgydavo trečdalį kopūsto galvos, per 5 dienas pagerindavo estrogenų apykaitą. Tyrimai truko pusę metų, ir rezultatai buvo akivaizdūs.

Breast Cancer simpoziume, įvykusiame San Antonio mieste, ta gera žinia moterims buvo pranešta. Bet įpratink moterį nukirsti vėžiui sprandą, suvalgant kasdieninę porciją trečdalį kopūsto galvos. Pamatys, kad jos geriau vėžio susilauktų, negu trečdalį kopūsto galvos (bet kokių pavidalu) kasdien nurytų. Išmintingos mūsų patarimų paklausys. Mat vėžį turėti ar neturėti - tai beveik tas pats, kas būti ar nebūti.

A. URBELIO piešinys

Tėvynė - SENIAUSIAS PASAULYJE LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS ŠVENČIA 92 METŲ SUKAKTĮ

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA INCOME

From September 30 to December 31,
1993

INVESTMENT INCOME:

Bond Interest	\$ 57,891.72
Common Stock Interest	7,379.12
Interest on Bank Deposits	69.96
Interest on Short Term Fed. Securities	1,248.43
	\$ 66,589.23

MISCELLANEOUS INCOME:

Membership Premiums	\$ 9,180.65
Sundries	872.55
	\$ 10,053.20

INCOME TOTAL \$ 76,642.43

DISBURSEMENTS

From September 30 to December 31, 1993

Death Benefits	\$ 15,802.00
Matured Endowments	3,500.00
Salaries to Officers and Employees	23,354.83
Salaries to Official Publication Employee	1,200.00
Salaries to Real Estate Employee	600.00
Social Security, Taxes, Unemployment	1,642.85
Real Estate Taxes	10,001.94
Real Estate Insurance and Miscellaneous expenses	5,644.17
Official Publication	6,878.73
Investment expenses	4,431.77
Fraternal Expenses	1,158.90
Fraternal Sundries	80.00
Travel and Expenses	3,861.67
Actuary's and Notary's Fees	7,206.00
Postage and Telephone	1,428.80
Office maintenance and sundries	4,390.39
State Insurance Department's Fee	148.50
Interest on Bond purchase	867.18
Commission to organizers	240.40
Pension to Employees	974.19
Refund premiums and dues	246.13
DISBURSEMENTS TOTAL	\$ 93,658.45

INVESTMENTS

INCOME:	Matured - Called Bonds	\$ 509,000.00
	Sold Short Term Fed. Securities	2,000.00
		\$ 511,000.00

INVESTED:	Purchased Bonds	\$ 201,500.00
	Short Term Fed. Securities	200,000.00
		\$ 401,500.00

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

February 11, 1994

Genevieve Meiliunas, Secretary

IMPORTANT ANNOUNCEMENT

TO LODGE FINANCIAL SECRETARIES,
ORGANIZERS and MEMBERS of
The Lithuanian Alliance of America

In an effort to strengthen the organization and enliven its activity, the LAA Executive Board announces from January 1, 1993 a new Membership Drive: titled:

LAA "ADVANCING TO THE SECOND CENTURY"

EVERY MEMBER SHOULD BE PART OF
THE NEW LAA MEMBERSHIP DRIVE!

IŠMOKAMOS APDRAUDOS

1994 m. sausio 8 d.

LEONARDAS SURKEVIČIUS, 260 kuopa, Chicago, IL, gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1964 m. birželio 1 d., mirė 1993 m. spalio 2 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Nadiežda Surkevičiui.

1994 m. sausio 22 d.

PRANAS MINCEVICIUS, 18 kuopa, Westville, IL, gimęs Westville,

E. VANDERGRIFT, PA LAA
LODGE 165

LILLIAN (NASETKA) WILSON, longtime member and former Secretary of Lodge 165, died on December 28, 1993.

The late Mrs. Wilson was born in E.

IL. Prie SLA prisirašė 1926 m. rugpjūčio 1 d., mirė 1993 m. gruodžio 27 d.

PETRAS ŠILAS, 44 kuopa, Miami, FL, gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1960 m. kovo 14 d., mirė 1993 m. lapkričio 24 d.

JUSTIN K. KARAZIA, 57 kuopa, Worcester, MA, gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1940 m. vasario 6 d., mirė 1991 m. kovo 24 d.

LILLIAN WILSON, 165 kuopa, E. Vandergrift, PA, gimus E. Vandergrift, PA. Prie SLA prisirašė 1940 m. gegužės 5 d., mirė 1993 m. gruodžio 28 d.

Nuo 1994 m. pradžios iš viso: \$3,420.00

Vandergrift, PA, and joined the Alliance on May 5, 1940.

She was buried from the Dunmire-Kerr Funeral Home, 244 Franklin Ave., Vandergrift, PA. Burial was in Riverview Cemetery, Apollo, PA.

The Alliance, in appreciation of Mrs. Wilson's diligence in the matters of our Society, extends their deepest sympathy to the family in their loss.

SVARBUS PRANEŠIMAS

VISIEMS KUOPŲ FINANSŲ SEKRETORIAMS
ORGANIZATORIAMS ir NARIAMS

SIKIDAMI SUSTIPRINTI ORGANIZACIJĄ IR PAGYVINTI JOS VEIKLĄ, NUO 1993 METŲ SAUSIO 1 DIENOS SKELBIAMAS NAUJAS NARIŲ PRIRAŠYMO VAJUS, PAVADINTAS:

SLA "SĖKMINGAI ŽENGIANT I ANTRĄJĄ ŠIMTMETI"

Šiuo Vajaus metu siūloma, kaip naujai prisirašantiems nariams, taip ir esamiems nariams, užpildžius NON-MEDICAL/be sveikatos patikrinimo/aplikacijos, išgyti šias apdraudas pagal naujas 1980 CSO Mokesčių Lentelės /1993 Versijos/:

1. Viso Amžiaus mokama - "Ordinary Life"
2. 20 Metų Mokama-Viso Amžiaus - "Twenty Payment Life"
3. Vienkartiniai sumokami mokesčiai - "Single Premium"

Si nauja apdrauda ypac naudinga vaikams ir jaunuoliams

4. Akcidentalinė Apdrauda tokioje sumoje, kokioje narys yra apsidraudęs ir galioja tik iki 70 metų amžiaus. Vaikams akcidentalinės apdraudos neduodamos.

Be sveikatos patikrinimo "Non Medical" apsidrausti gali:

Nuo 1 iki 75 metų - \$1,000 - \$5,000

Su gydytojo pažymėjimu-"Medical Examiner's Report" glima apsidrausti iki \$10,000

Apdraudos suma negali būti mažesnė kaip \$1,000

Kartu su aplikacija turi būti atsiųsti metiniai mokesčiai.

Taip pat duodama nauja pigi "TERMINUOTA" apdrauda, kuri baigiasi kai nariui sueina 25 metai.

Terminuota apdrauda duodama nuo 1 iki 21 metų amžiaus.

Apdraudos suma negali būti: mažesnė kaip \$2,000 ir nedidesnė kaip \$5,000

BROLIAI IR SESĖS, KVICEIAME JUS VISUS ĮSIJUNGTI Į NAUJĄ NARIŲ PRIRAŠYMO VAJŲ.

SUSIVIENIJIMO STIPRYBĖ-NARIŲ GAUSYBĖ

SLA PILDOMOJI TARYBA